

حمل و نقل بین المللی چیست و انواع آن کدامند؟ بهترین روش کدام است؟

حمل و نقل بین المللی چیست و انواع آن کدام هستند؟ حمل و نقل بین المللی دریایی و جاده‌ای و زمینی و هوایی چیست؟ مزایای و معایب هر یک از روش‌های حمل و نقل جهانی کدام است؟ انواع شرکت‌های حمل و نقل بین المللی کدامند؟ شرکت حمل و نقل بین المللی فورواردی و کریر چیست؟

حمل و نقل بین المللی چیست؟

به بیانی ساده حمل و نقل بین المللی عبارت از هر گونه جابه جایی و حمل کالاها از یک کشور به کشور دیگر است که بر اساس قوانین و مقررات خاصی صورت می‌گیرد. این روش از حمل و نقل که در خارج از مرزهای یک کشور صورت می‌گیرد شامل روش‌های مختلف می‌شود و به نوع خاصی محدود نیست. خدمات مربوط به حمل و نقل بین المللی توسط شرکت‌های خدمات بازرگانی ارائه می‌شود. در مقاله «[خدمات بازرگانی چیست و انواع آن کدام‌ها هستند؟](#)» به معرفی کامل این شرکت‌ها پرداخته شده است.

انواع روش‌های حمل و نقل بین المللی

همان‌طور که در بالا نیز به آن اشاره کردیم، این روش از حمل کالاها به روش خاصی محدود نمی‌شود و هر گونه ابزاری برای ارسال کالا از یک کشور به کشور دیگری را می‌توان در این مقوله گنجانند. بر همین اساس این نوع از حمل نقل شامل روش‌های زیر می‌شود.

- حمل و نقل جاده‌ای
- حمل و نقل هوایی
- حمل و نقل دریایی
- حمل و نقل ریلی
- حمل و نقل از طریق خطوط لوله

• حمل و نقل ترکیبی

حمل و نقل بین المللی جاده ای

باربری جاده ای به وسیله کامیون های استاندارد و ایمن کم ترین لرزش و نوسان را به محموله وارد می کند. از این رو برای کالاهایی که آسیب پذیری و حساسیت بالایی دارند بسیار مناسب می باشد. از طرفی سرعت ارسال کالا در این نوع حمل و نقل بار از چشم گیری خاص خود برخوردار است. در مقاله «[حمل و نقل جاده ای چیست و مزایا و معایب آن کدام است؟](#)» به طور کامل به این روش حمل و نقل پرداخته شده است.

شیوه حمل جاده ای محمولات به وسیله کامیون ها و تریلی های کفی و چادری در ناوگان زمینی یا حمل به وسیله ناوگان ریلی امری کاملاً رایج و مرسوم است، سالیان سال است که عمده محمولات کشورمان از مبدأ ترکیه و اروپا و به مقصد عراق و افغانستان و کشورهای مستقل همسود (CIS) از این روش استفاده می کنند.

از مزایای این روش عدم نیاز به تخلیه و بارگیری مجزا در بندر و یا تخلیه و بارگیری به وسیله جرثقیل‌های بندر و خطرات ناشی از طوفان و باران‌ها در حمل دریایی است. البته در این روش حمل معمولاً زمان بسیار مناسب‌تر از حمل دریایی خواهد بود.

دسترسی برای حمل و نقل دریایی به همه نقاط مقدر نیست بسیار از کشورها هیچ راهی به مرزهای آبی ندارند و یا اگر هم دارند مسیر آبی مستلزم دور زدن دنیاست. حمل زمینی راه حل مناسب و امن برای اکثر محمولات است.

ارزش کالاها در این روش از حمل دریایی بالاتر و کرایه حمل‌های نیز بالاتر است. این روش حمل در حالت تریلری خود به صورت مبدأ در فرورارد انبار در باید محموله و یافته افزایش حمل زمان حالات این در که است بار خرده یا LTL و FTL شود. COORDINATE

[بیشتر بخوانید: بارنامه زمینی چیست و انواع آن کدامند؟](#)

مزایای حمل و نقل جاده ای

از مزایای این نوع ارسال می توان به موارد زیر اشاره کرد.

- لرزش و نوسان کم
- سلامت محموله
- ارسال سریع

معایب حمل و نقل جاده ای

- زمان‌بر بودن در مقایسه با دیگر روش‌ها
- امکان آسیب دیدن کالاها که ممکن است به علت زمان بیشتر جابجایی و نوع جابجایی است.
- مقررات مختلف در کشورهای متفاوت که این مساله در حمل‌ونقل بین‌المللی بسیار چالش‌برانگیز می‌تواند باشد.

حمل و نقل بین المللی دریایی

شاید بتوان گفت که رایج‌ترین شیوه حمل و نقل بین المللی کالاها حمل دریایی است. این روش به واسطه حداقل هزینه و نبود نیاز به راه سازی و ایجاد خطوط راه آهن و جاده از دیر باز مورد استقبال بسیاری بوده است.

با این همه هزینه زمان در این نوع حمل کالا افزایش می‌یابد و برای کالاهای بسیار ارزش مند و کم حجم و کم وزن روش مناسبی نیست. عمده محمولاتی که از این روش حمل استفاده می‌کنند به وسیله کانتینرهای ۲۰ و ۴۰ فوتی محمولات را جا به جا می‌کنند.

بیشتر بخوانید: [تعریف بارنامه دریایی و مروری بر انواع، قوانین و مراحل صدور بارنامه دریایی](#)

محموله‌های بزرگی مثل گندم و برنج به وسیله ی کشتی‌های فله بر مخصوص حمل آن کالا (نفت توسط کشتی‌های نفت کش و گاز توسط کشتی‌های مخصوص حمل OPG) حمل می‌اشوند.

برخی از ماشین آلات با ابعادی که اصطلاحاً کالای OOG یا GAGE OF OUT خطاب می‌شود در کانتینر معمولی جا نمی‌آشوند در این حالت از کانتینرهای روباز و یا بقل باز TOP OPEN و FLATRACK استفاده می‌شود.

در مواردی که حجم و ابعاد بسیار خارج از محدوده باشد باید از کشتی‌های BULK BREAK و کشتی‌هایی که بر روی عرشه خود فضا برای قرار دادن محمولات نیز دارند استفاده شود. در مقاله [«هزینه و نرخ حمل و نقل دریایی بین المللی چگونه محاسبه می‌شود؟»](#) به طور مفصل به نحوه محاسبه نرخ و هزینه حمل و نقل دریایی پرداخته شده است.

مزایای حمل و نقل بین المللی دریایی

- ایمنی بالا؛ حمل و نقل دریایی، امنیت بسیار بالایی دارد و کمتر با بروز مشکلات و خطرات مواجه می‌شود.
- هزینه کم برای ارسال کالا در حجم زیاد؛ چنانچه کالاهای بسیار بزرگ و انبوه را بخواهیم از طریق دریایی جابجا کنیم، این کار با هزینه کمتری نسبت به انواع دیگر انجام می‌گیرد.

معایب حمل و نقل بین المللی دریایی

- سرعت انتقال کند نسبت به سایر روش‌ها، که گاهی حمل‌ونقل دریایی را با دشواری مواجه می‌کند خصوصاً این مساله در مورد کالاهای ضروری بسیار مسئله‌ساز می‌شود.
- دشوار بودن ردیابی کالاهای و کشتی‌ها در دریا و اقیانوس‌ها
- رخ دادن اتفاقات طبیعی ناخواسته که ممکن است در دریا موجب تغییر مسیر و زمان‌بندی شود.

حمل و نقل بین المللی هوایی

این شیوه حمل کالا بیشتر برای محمولات اورژانسی که با کمبود زمان روبرو هستند و یا ارزش کالایی آنها بسیار بالاست استفاده می‌شود. حمل هوایی برای حجم کالا به مانند وزن آن محدودیت‌هایی دارد. در مقاله «[حمل و نقل هوایی چیست و انواع آن کدامند؟ هزینه، مزایا و معایب حمل و نقل هوایی بار](#)» به طور کامل در خصوص این شیوه حمل و نقل بین المللی صحبت شده است.

در این روش حمل کانتینرهای هوایی با اشکال مخصوص بدنه هواپیمای باربری تهیه شده اند و استفاده می‌شوند. ارزش فضا هر متر مکعب در هواپیما برابر ارزش ۱۶۰ کیلوگرم است.

بنابراین در صورتی که کالای شما یک لیتر باشد و ۱۶۰ کیلو وزن داشته باشد و یا بر عکس یک متر مکعب حجم داشته باشد و ۱ کیلو وزن در هر دو صورت کالای شما بر اساس یک متر مکعب با ۱۶۰ کیلوگرم نرخ گذاری می‌شود.

روش نرخ دهی در کالای هوایی به واسطه تعدد محمولات خرد به صورت پلکانی است. به عنوان مثال محمولات زیر ۴۰ کیلوگرم همگی ۴۰ کیلو در نظر گرفته خواهند شد.

مزایای حمل و نقل هوایی

- امنیت بالا؛ حمل‌ونقل هوایی نسبت به انواع دیگر با مخاطرات کمتری مواجه است و ایمن‌تر است.

- سرعت جابجایی بالا؛ حمل و نقل هوایی، با سرعت بسیار بالاتری نسبت به انواع دیگر صورت می‌گیرد.
- امکان انتقال طیف وسیع کالا؛ حمل و نقل هوایی کالا سریع‌ترین حالت ممکن برای انتقال محصولات و مسافران است و دارای امنیت بالایی نیز است.

معایب حمل و نقل هوایی

- هزینه بالا نسبت به سایر روش‌ها؛ همان‌طور که می‌دانید هزینه حمل و نقل هوایی نسبت به انواع دیگر بسیار گران‌تر است.
- امکان بروز تأخیر در پروازها
- عدم وجود فرودگاه در همه نقاط مبدأ و مقصد

حمل و نقل بین المللی ریلی

حمل و نقل بین المللی ریلی نیز یکی دیگر از روش‌های حمل و نقل زمینی بوده که علی‌رغم شباهت‌هایی که با روش جاده‌ای داشته، اما تفاوت‌هایی نیز دارند. قطارهای باری وسیله حمل کالا در روش ریلی هستند. در مقاله [«تعریف حمل و نقل ریلی چیست؟ مزایا و معایب آن چیست؟»](#) به طور کامل در مورد حمل و نقل ریلی صحبت شده است.

در ایران نیز ارتباط ریلی با برخی از کشورهای همسایه برقرار شده و انتظار می‌رود که این ارتباط در آینده بیشتر گسترش یابد. از طریق ارتباط ریلی با برخی از کشورهای همسایه می‌توان به بسیاری دیگر از کشورها و بازارهای دیگر دسترسی داشت.

از روش ریلی در ایران بیشتر برای برخی از کشورها از جمله کشورهای اوراسیا و ترکیه استفاده می‌شود.

مزایای حمل و نقل بین المللی

- تصادفات در این روش بسیار کم و امنیت بالایی دارد.
- هزینه حمل نسبت به روش هوایی و بعضاً دریایی پایین‌تر است.

- برای حمل برخی کالاها مانند مواد معدنی بهترین روش است.
- مشکلات آبوهوایی چندان تأثیری در روش ریلی ندارد.

معایب حمل و نقل بین المللی

- هر کالایی را نمیتوان به روش ریلی صادر کرد.
- حمل و نقل ریلی برای بسیاری از کشورها امکان پذیر نیست.

حمل و نقل بین المللی چگونه صورت می گیرد؟

این حمل و نقل توسط شرکتهای خاصی صورت می گیرد که شرکت حمل و نقل بین الملل خوانده می شوند. این شرکتها در واقع یک شخصیت حقیقی هستند که به شیوههای مختلفی مشغول به فعالیت در حوزه حمل و نقل بین الملل هستند.

جا به جایی کالاها در حمل و نقل بین الملل توسط شرکتهای حمل و نقل بین الملل، بر اساس قراردادهایی صورت می گیرد که به قرارداد حمل و نقل بین الملل معروف هستند. در این قراردادها که بین دو طرف تنظیم می شود، بر اساس درخواستهای کارفرما نوع حمل و نقل، وظایف هر یک از طرفین و مواردی من جمله مشخص می شود.

انواع شرکتهای حمل و نقل بین الملل

شرکتهای فعال در حوزه حمل و نقل بین المللی به طور کلی به دو شیوه زیر به فعالیت می پردازند که هر شرکت بر اساس نوع شیوه فعالیت وظایف مختلفی را بر عهده می گیرد.

- شرکتهای فورواردر
- شرکتهای کریر

شرکتهای حمل و نقل فورواردی

شرکتهای فورواردی (Forwarder) در واقع نوعی از فعالیتهای مربوط به حمل و نقل بین الملل را بر عهده دارند که شامل

عملیات‌های هماهنگی و ترتیب دادن حمل و ارسال کالا به یکی از روش‌های زمینی، هوایی، دریای یا ترکیبی از این سه روش و بر اساس برنامه صادر شده و قراردادهای تنظیم شده می‌شود. در مقاله «[فورواردر در حمل و نقل بین المللی چیست؟ از وظایف و خدمات تا ثبت شرکت](#)» به طور مفصل در خصوص این شرکت‌ها صحبت شده است.

به بیانی دیگر شرکت‌های فورواردر یک شخص یا شرکت حقوقی هستند که به طور مستقیم نسبت به انعقاد قرارداد حمل و نقل بین‌المللی با مشتری اقدام می‌کنند.

وظایف شرکت حمل و نقل بین المللی فورواردری

این نوع از شرکت‌ها وظایف مختلفی را بر عهده دارند که اهم آن‌ها را می‌توان در چند مورد زیر خلاصه کرد.

- صدور حکم حمل و نقل کالای مورد نظر
- انعقاد و تنظیم قرارداد حمل با صاحب کالا
- صدور برنامه بر اساس موارد ذکر شده در قرارداد و قوانین مربوطه
- جمع‌آوری کالاها بر اساس درخواست‌های صاحب کالا و موارد ذکر شده در قرارداد تنظیم شده
- انبارداری بار بر اساس درخواست‌های صاحب کالا و موارد ذکر شده در قرارداد تنظیم شده
- بسته‌بندی بار بر اساس درخواست‌های صاحب کالا و موارد ذکر شده در قرارداد تنظیم شده
- بیمه باربری بر اساس درخواست‌های صاحب کالا و موارد ذکر شده در قرارداد تنظیم شده
- انجام امور مختلف مربوط به اداره گمرک در مبدأ و بر اساس کار
- تنظیم قرارداد با مؤسسات مختلف حمل کننده و اخذ راه نامه یا برنامه دریایی، زمینی و هوایی
- کسب اطلاعات لازم از جریان حمل و ارائه اطلاعات کسب شده به صاحب کالا بر اساس قرارداد تنظیم شده بین صاحب کالا و شرکت حمل و نقل
- تحویل کالا به گمرک مقصد (ایران) در حمل و نقل زمینی و امضا صورت مجالس کسر و اضافه تخلیه
- اخذ صورت مجالس کسر و اضافه و آسیب‌دیدگی کالا و دست خوردگی و حکم ترخیص از نماینده خط حمل دریایی و هوایی و انجام سایر وظایف در ارتباط با سایر مسئولیت‌ها
- انجام تسویه حساب با طرف‌های مربوط
- اعلام ورود کالا به صاحب کالا

شرکتهای حمل و نقل کریر

فعالیت شرکتهای نوع کریری (Carrier) در واقع شامل نوعی از عملیاتها از جمله تصدی بلافصل جا به جایی کالاها از کشوری به کشور دیگر به یکی از روشهای زمینی، هوایی، دریایی یا ترکیبی از این سه روش میشود. به بیانی سادهتر شرکتهای کریری یا همان حمل کننده یک شخص حقوقی هستند که به تنظیم قرارداد حمل کالا با یک شرکت فورواردی یا صاحب کالا اقدام میکنند و نسبت به اتمام عملیات حمل و نقل بین المللی و موارد ذکر شده در قرارداد متعهد میشوند.

وظایف شرکت حمل و نقل بین المللی کریر

از مهمترین وظایف شرکتهای کریری میتوان به چند مورد زیر اشاره کرد.

- تنظیم قرارداد حمل و صدور راه نامه
- تهیه اسناد و مدارک به منظور امکان سفر از جمله کارنه تیر، کارنه دو پاساژ، ویزا، بیمه نامه و گواهی قبولی
- تودیع ضمانت نامه های لازم به ارگانهای مربوطه به منظور دریافت مدارک و اسناد لازم
- در نظر گرفتن کامیون مناسب برای حمل و نقل با توجه به مهلت معین شده در قرارداد تنظیم شده
- تحویل گرفتن کالا از فرستنده یا فورواردر و نظارت در بارگیری کامیون از نظر تطبیق مندرجات اسناد حمل با محموله
- تحویل مدارک کالاهای مربوطه به مقامات اداره گمرک از مبدأ تا مقصد راه نامه و احتیاط در سالم نگه داشتن کالاهای پلمپ شده در گمرک

- تحویل کالا به گیرنده در محل هایی که از قبل توسط اداره گمرک تعیین و اجازه داده شده است.
- رعایت مسیر مشخص شده و مدت زمان حمل کالای ترانزیتی که اداره گمرک تعیین کرده است.
- رعایت مسیر و مدت زمان حمل کالای مورد نظر بر طبق قرارداد حمل و نقل تنظیم شده
- تخلیه یا نظارت بر تخلیه و شمارش کالاها و امضا اسناد مربوط به هرگونه کسر و اضافه و آسیب دیدگی کالاها

قوانین مربوط به روش‌های مختلف حمل و نقل بین‌الملل

روش‌های مختلفی برای حمل یک کالا از یک کشور به کشور دیگر فراهم است. روش‌های حمل و نقل بین‌المللی از زمینی گرفته تا هوایی هر یک از قوانین حاکم خاص خود تبعیت می‌کنند. شرکت‌های فعال نیز ملزم به فعالیت بر اساس این قوانین هستند.

در حمل و نقل به روش هوایی می‌توان به قوانین و مقررات بین‌المللی مانند کنوانسیون شیکاگو در سال ۱۹۷۴ و کنوانسیون ورشو اشاره کرد. کنوانسیون سی ام ار جمله از ۱۹۵۹ سال در تیر کارنه عنوان تحت گمرکی کنوانسیون و ۱۹۵۶ سال در (CMR) مهم‌ترین قوانین بین‌الملل در حوزه حمل و نقل جاده‌ای به شمار می‌روند. در رابطه به قوانین و مقررات حاکم بر حمل و نقل بین‌الملل به روش دریایی نیز می‌توان به کنوانسیون بروکسل، پروتکل لاهه، کنوانسیون هامبورگ و کنوانسیون سازمان ملل متحد یعنی ژنو و مقررات روتردام اشاره کرد.

سازمان های مرتبط به حمل و نقل بین المللی

سازمان ها و ارگان های وابسته به صنعت حمل و نقل بین المللی در داخل کشور به شرح زیر هستند:

- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.
- گمرک جمهوری اسلامی ایران.
- اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران.
- شورای ساماندهی مبادی ورودی و خروجی مجاز زمینی کشور.
- کانون جهانگردی و اتومبیلرانی جمهوری اسلامی ایران.
- شورای عالی هماهنگی ترابری.
- شورای ساماندهی مبادی ورودی و خروجی مجاز زمینی کشور.
- کمیته ساماندهی، هماهنگی و توسعه ترانزیت.
- وزارت امور خارجه.
- انجمن های صنفی.
- کلیه سفارتخانه های دنیا.
- شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران.
- شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران.

سازمان ها و ارگان های وابسته به صنعت حمل و نقل بین المللی در داخل کشور در کلیه زمینه های حمل و نقل اعم از (حمل و

نقل زمینی، حمل و نقل هوایی، حمل و نقل دریایی، حمل و نقل ریلی) به شرح زیر می‌باشند. لازم به ذکر است که تعداد این سازمان‌ها و ارگان‌ها در خارج از کشور بالغ بر ۵۰ سازمان می‌باشد که مهم‌ترین آنها در زیر آمده است.

- اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC)
- سازمان تجارت جهانی (GATT)
- سازمان هواشناسی جهانی (WMO)
- سازمان جهانگردی جهانی (WTO)
- سازمان همکاری‌های اقتصادی (ECO)
- فدراسیون بین‌المللی شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی فورواردر (FIATA)
- اتحادیه بین‌المللی حمل و نقل جاده ای (IRU)
- فدراسیون بین‌المللی اتومبیل (IAF)
- فدراسیون بین‌المللی راه‌ها (IRF)
- اتحادیه بین‌المللی کنگره های راه آهن (IRCA)
- سازمان بین الدول برای حمل و نقل بین‌المللی راه آهن (OTIF)
- کمیته بین‌المللی حمل و نقل راه آهن (IRTC)
- اتحادیه بین‌المللی راه آهن ها (UIC)
- سازمان همکاری‌های راه آهن ها (OSSHD)
- سازمان بین‌المللی دریانوردی (IMO)
- اتحادیه بین‌المللی بنادر و لنگرگاه‌ها (IAPH)
- اتحادیه کشتیرانی کشورهای اسلامی (ISA)
- شرکت هواپیمایی اکو
- کشتیرانی اکو
- کمیته آسه ان
- فدراسیون بین‌المللی کشتیرانی (ISF)
- سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشور (ICAO)
- انجمن بین‌المللی حمل و نقل

بیمه بین الملل حمل و نقل

حمل و نقل بین المللی به شیوه‌های مختلفی از جمله هوایی و زمینی صورت می‌گیرد. زبان‌هایی که ممکن است به کالا و بار در هر یک از این روش‌های وارد شود نیز به نوبه خود متفاوت خواهد بود و از این رو مفاد و موارد قرار داده شده در بیمه حمل و نقل بین الملل مربوطه نیز متفاوت خواهد بود. انواع بیمه حمل و نقل بین المللی شامل چند مورد زیر می‌شود:

- بیمه حمل و نقل زمینی
- بیمه حمل و نقل دریایی
- بیمه حمل و نقل هوایی
- بیمه بین المللی صادراتی
- بیمه بین المللی وارداتی

در مقاله «[بیمه بین الملل چیست و هر آنچه که باید در مورد انواع و شرایط آن بدانید](#)» به طور مفصل به موضوع بیمه حمل و نقل بین المللی پرداخته شده است.

سخن آخر

در حمل و نقل بین المللی کالاها از کشوری به کشور دیگر جا به جا می‌شوند که روش‌های مختلفی دارد و هر یک نیز قوانین و مقررات خاص خود را دارند. حمل و نقل بین الملل توسط شرکت‌های خاصی صورت می‌گیرد که بر اساس نوع فعالیت به دو دسته فورواردر و کریر تقسیم می‌شوند. نظام‌های قانونی مختلفی بر هر یک از شیوه‌های حمل و نقل بین المللی حاکم است که درک آن‌ها برای فعالیت در این زمینه بسیار ضروری است.

لطفاً نظرات و پیشنهادات خود را به جهت بهبود در امر تولید محتوا با ما در میان بگذارید.